

Линейни оператори. Ядро и образ на линеен оператор.³

Задача. Докажете, че изображението $\varphi : \begin{cases} M_2(F) \rightarrow M_2(F) \\ A \mapsto A + A^t \end{cases}$ е линеен оператор в пространството $M_2(F)$ на всички квадратни матрици от втори ред. Намерете матрицата на φ в базиса $E_{11} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$, $E_{12} = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$, $E_{21} = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$, $E_{22} = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ на $M_2(F)$. Определете $\text{Ker}\varphi$ и $\text{Im}\varphi$.

Нека $A, B \in M_2(F)$ и нека $\lambda \in F$. Тогава

$$\begin{aligned} \varphi(A+B) &= (A+B) + (A+B)^t = A+B+A^t+B^t = (A+A^t) + (B+B^t) = \varphi(A) + \varphi(B) \\ \varphi(\lambda A) &= \lambda A + (\lambda A)^t = \lambda A + \lambda A^t = \lambda(A+A^t) = \lambda\varphi(A). \end{aligned}$$

Имаме

$$\begin{aligned} \varphi(E_{11}) &= E_{11} + E_{11}^t = E_{11} + E_{11} = 2E_{11} + 0E_{12} + 0E_{21} + 0E_{22} \\ \varphi(E_{12}) &= E_{12} + E_{12}^t = E_{12} + E_{21} = 0E_{11} + 1E_{12} + 1E_{21} + 0E_{22} \\ \varphi(E_{21}) &= E_{21} + E_{21}^t = E_{21} + E_{12} = 0E_{11} + 1E_{12} + 1E_{21} + 0E_{22} \\ \varphi(E_{22}) &= E_{22} + E_{22}^t = E_{22} + E_{22} = 0E_{11} + 0E_{12} + 0E_{21} + 2E_{22} \end{aligned}$$

и следователно φ има матрица

$$A = \begin{pmatrix} \varphi(E_{11}) & \varphi(E_{12}) & \varphi(E_{21}) & \varphi(E_{22}) \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 2 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \end{pmatrix}$$

в базиса $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$.

³**Дефиниция.** Нека V е линейно пространство над полето F и нека $\varphi : V \rightarrow V$. Ще казваме, че φ е линеен оператор във V и ще бележим $\varphi \in \text{Hom}V$, ако

1) $\varphi(\mathbf{a}_1 + \mathbf{a}_2) = \varphi(\mathbf{a}_1) + \varphi(\mathbf{a}_2)$ за всяко $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2 \in V$;

2) $\varphi(\lambda \mathbf{a}) = \lambda\varphi(\mathbf{a})$ за всяко $\lambda \in F$ и всяко $\mathbf{a} \in V$.

Забележка. Изображението $\varphi : V \rightarrow V$ е линеен оператор тогава и само тогава, когато $\varphi(\lambda_1 \mathbf{a}_1 + \dots + \lambda_k \mathbf{a}_k) = \lambda_1 \varphi(\mathbf{a}_1) + \dots + \lambda_k \varphi(\mathbf{a}_k)$ за всяко $\lambda_1, \dots, \lambda_k \in F$ и всяко $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_k \in V$ (т.е. когато образът на произволна линейна комбинация на вектори от V е същата линейна комбинация от образите им).

Нека $\dim V = n$, $\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_n$ е фиксиран базис на V и нека $\varphi \in \text{Hom}V$. Нека

$$\begin{aligned} \varphi(\mathbf{e}_1) &= a_{11}\mathbf{e}_1 + a_{21}\mathbf{e}_2 + \dots + a_{n1}\mathbf{e}_n \\ \varphi(\mathbf{e}_2) &= a_{12}\mathbf{e}_1 + a_{22}\mathbf{e}_2 + \dots + a_{n2}\mathbf{e}_n \\ &\vdots \\ \varphi(\mathbf{e}_n) &= a_{1n}\mathbf{e}_1 + a_{2n}\mathbf{e}_2 + \dots + a_{nn}\mathbf{e}_n \end{aligned}$$

Дефиниция. Квадратната матрица $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nn} \end{pmatrix}$, чиито стълбове са съставени от координатите на векторите $\varphi(\mathbf{e}_1), \varphi(\mathbf{e}_2), \dots, \varphi(\mathbf{e}_n)$ спрямо базиса $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \dots, \mathbf{e}_n$, се нарича матрица на линейния оператор φ в базиса $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \dots, \mathbf{e}_n$.

Нека $\mathbf{v} \in V$ и $\mathbf{v} = \alpha_1 \mathbf{e}_1 + \alpha_2 \mathbf{e}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{e}_n$, $\varphi(\mathbf{v}) = \beta_1 \mathbf{e}_1 + \beta_2 \mathbf{e}_2 + \dots + \beta_n \mathbf{e}_n$. Да означим с α и β следните матрици стълбове

$$\alpha = \begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \vdots \\ \alpha_n \end{pmatrix}, \beta = \begin{pmatrix} \beta_1 \\ \beta_2 \\ \vdots \\ \beta_n \end{pmatrix}.$$

Твърдение. В сила е матричното равенство $\beta = A\alpha$, т.е. $\boxed{\varphi(\mathbf{v})_{\mathbf{e}} = A_{\mathbf{e}} \mathbf{v}_{\mathbf{e}}}$.

Дефиниция. Под *ядро* на линейния оператор φ ще разбираме множеството

$$\text{Ker } \varphi = \{\mathbf{v} \in V \mid \varphi(\mathbf{v}) = \mathbf{0}\},$$

а под *образ* на φ ще разбираме множеството

$$\text{Im } \varphi = \{\mathbf{u} \in V \mid \exists \mathbf{v} \in V : \varphi(\mathbf{v}) = \mathbf{u}\}.$$

Имаме

$$\text{Ker}\varphi = \{A \in M_2(F) \mid \varphi(A) = A + A^t = \mathbf{0}\} = \{A \in M_2(F) \mid A^t = -A\} = \left\{ \begin{pmatrix} 0 & a \\ -a & 0 \end{pmatrix} \mid a \in F \right\}$$

т.е. $\text{Ker}\varphi$ е пространството T от всички антисиметрични матрици от ред 2 с базис $E_{12} - E_{21}$.

Нека $A \in M_2(F)$, тогава $\varphi(A) = A + A^t \in \text{Im}\varphi$ и $(\varphi(A))^t = (A + A^t)^t = A^t + A = \varphi(A)$, т.е. $\varphi(A) \in S$ — пространството от всички симетрични матрици от ред 2, следователно $\text{Im}\varphi \subseteq S$. Обратно, нека $B \in S$ (т.е. $B^t = B$) и да разгледаме матрицата $A = \frac{1}{2}B$. Имаме

$$\varphi(A) = A + A^t = \frac{1}{2}(B + B^t) = \frac{2B}{2} = B,$$

т.е. $B \in \text{Im}\varphi$ и значи

$$\text{Im}\varphi = S = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ b & c \end{pmatrix} \mid a, b, c \in F \right\}$$

с базис $E_{11}, E_{12} + E_{21}, E_{22}$.

Задача. Докажете, че изображението $\delta : \begin{cases} F^4[x] \rightarrow F^4[x] \\ f \mapsto f' \end{cases}$ е линеен оператор (оператор на диференцирането) в пространството $F^4[x]$ от полиномите от степен, ненадминаваща 3. Намерете матрицата на δ в базиса $1, x, x^2, x^3$ на $F^4[x]$. Определете $\text{Ker}\delta$ и $\text{Im}\delta$

Решение. Нека $f, g \in F^4[x]$ и $\lambda \in F$. Тогава

$$\begin{aligned} \delta(f+g) &= (f+g)' = f' + g' = \delta(f) + \delta(g) \\ \delta(\lambda f) &= (\lambda f)' = \lambda f' = \lambda \delta(f). \end{aligned}$$

Имаме

$$\begin{aligned} \delta(1) &= 1' = 0 = 0.1 + 0x + 0x^2 + 0x^3 \\ \delta(x) &= x' = 1 = 1.1 + 0x + 0x^2 + 0x^3 \\ \delta(x^2) &= (x^2)' = 2x = 0.1 + 2x + 0x^2 + 0x^3 \\ \delta(x^3) &= (x^3)' = 3x^2 = 0.1 + 0x + 3x^2 + 0x^3 \end{aligned}$$

и следователно δ има матрица

$$A = \begin{pmatrix} \delta(1) & \delta(x) & \delta(x^2) & \delta(x^3) \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

в базиса $1, x, x^2, x^3$.

Имаме

$$\text{Ker}\delta = \{f \in F^4[x] \mid \delta(f) = f' = 0\} = F.$$

Нека $f = a_0x^3 + a_1x^2 + a_2x + a_3 \in F^4[x]$, тогава $\delta(f) = 3a_0x^2 + 2a_1x + a_2 \in F^3[x]$, т.е. $\text{Im}\delta \subseteq F^3[x]$.

Обратно, нека $g = b_0x^2 + b_1x + b_2 \in F^3[x]$ и да разгледаме полинома $f = \frac{b_0}{3}x^3 + \frac{b_1}{2}x^2 + b_2x \in F^4[x]$, имаме $\delta(f) = f' = g$, т.е. $g \in \text{Im}\delta$ и значи $F^3[x] \subseteq \text{Im}\delta$. Окончателно $\text{Im}\delta = F^3[x]$ с базис $1, x, x^2$.

Задача. В тримерното линейно пространство V с базис $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3$ е зададен линеен оператор φ , действащ по правилото

$$\varphi(\alpha_1\mathbf{e}_1 + \alpha_2\mathbf{e}_2 + \alpha_3\mathbf{e}_3) = (\alpha_1 - 2\alpha_2 + 2\alpha_3)\mathbf{e}_1 + (2\alpha_1 - 4\alpha_2 + 4\alpha_3)\mathbf{e}_2 + (-\alpha_1 + 2\alpha_2 - 2\alpha_3)\mathbf{e}_3 \text{ за всяко } \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in F.$$

а) Намерете матрицата на φ в базиса $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3$ и координатите на $\varphi(\mathbf{v})$ в този базис, ако $\mathbf{v} = 3\mathbf{e}_1 + \mathbf{e}_2$.

б) Определете $\text{Ker}\varphi$ и $\text{Im}\varphi$.

Решение. а)

$$\begin{aligned} \alpha_1 = 1 \quad \alpha_2 = 0 \quad \alpha_3 = 0 : \quad \varphi(\mathbf{e}_1) &= \mathbf{e}_1 + 2\mathbf{e}_2 - \mathbf{e}_3 \\ \alpha_1 = 0 \quad \alpha_2 = 1 \quad \alpha_3 = 0 : \quad \varphi(\mathbf{e}_2) &= -2\mathbf{e}_1 - 4\mathbf{e}_2 + 2\mathbf{e}_3 \\ \alpha_1 = 0 \quad \alpha_2 = 0 \quad \alpha_3 = 1 : \quad \varphi(\mathbf{e}_3) &= 2\mathbf{e}_1 + 4\mathbf{e}_2 - 2\mathbf{e}_3 \end{aligned}$$

Следователно φ има матрица и

$$A = \begin{matrix} & \begin{matrix} \varphi(e_1) & \varphi(e_2) & \varphi(e_3) \end{matrix} \\ \begin{matrix} \downarrow \\ \downarrow \\ \downarrow \end{matrix} & \begin{pmatrix} 1 & -2 & 2 \\ 2 & -4 & 4 \\ -1 & 2 & -2 \end{pmatrix} \end{matrix}$$

в базиса e_1, e_2, e_3 . Тогава

$$\varphi(v)_e = A_e v_e = \begin{pmatrix} 1 & -2 & 2 \\ 2 & -4 & 4 \\ -1 & 2 & -2 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 3 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{pmatrix},$$

т.е. $\varphi(v) = e_1 + 2e_2 - e_3$.

б) Имаме $x \in \text{Ker} \varphi \iff \varphi(x)_e = A_e x_e = 0$. Следователно

$$\text{Ker} \varphi : \begin{cases} x_1 - 2x_2 + 2x_3 = 0 \\ 2x_1 - 4x_2 + 4x_3 = 0 \\ -x_1 + 2x_2 - 2x_3 = 0 \end{cases}$$

Полагаме $x_2 = p, x_3 = q$, тогава $x_1 = 2p - 2q$ и

$$\text{Ker} \varphi = \{(2p - 2q, p, q) \mid p, q \in F\}.$$

$$\left. \begin{array}{l} p = 1, q = 0 : \quad v_1 = (2, 1, 0) \\ p = 0, q = 1 : \quad v_2 = (-2, 0, 1) \end{array} \right\} \text{ФСР, т.е. базис на } \text{Ker} \varphi.$$

Имаме $\text{Im} \varphi = l(\varphi(e_1), \varphi(e_2), \varphi(e_3))$.

$$\begin{pmatrix} \varphi(e_1) \\ \varphi(e_2) \\ \varphi(e_3) \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ -2 & -4 & 2 \\ 2 & 4 & -2 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Следователно $\varphi(e_1) = (1, 2, -1)$ е базис на $\text{Im} \varphi$.

Задача. Нека e_1, e_2, e_3 е базис на линейното пространство V . Нека

$$\begin{array}{lll} a_1 = e_1 + e_2 & & b_1 = a_1 + 2a_2 - a_3 \\ a_2 = -e_1 + e_2 + 3e_3 & \text{и} & b_2 = a_1 - a_2 \\ a_3 = e_1 + e_3 & & b_3 = -a_1 + 2a_2 + 2a_3 \end{array}$$

са други два базиса на V . Намерете матриците на прехода⁴ $T = T_{e \rightarrow a}, U = U_{a \rightarrow b}, Q = Q_{e \rightarrow b}$, както и координатите на вектора $v = 2e_1 - 3e_3$ в другите два базиса.

⁴Нека

$$e_1, e_2, \dots, e_n \tag{3}$$

$$f_1, f_2, \dots, f_n \tag{4}$$

са два базиса на n -мерното линейно пространство V . Нека

$$\begin{aligned} f_1 &= \tau_{11}e_1 + \tau_{21}e_2 + \dots + \tau_{n1}e_n \\ f_2 &= \tau_{12}e_1 + \tau_{22}e_2 + \dots + \tau_{n2}e_n \\ &\vdots \\ f_n &= \tau_{1n}e_1 + \tau_{2n}e_2 + \dots + \tau_{nn}e_n \end{aligned}$$

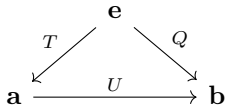
Дефиниция. Квадратната матрица

$$T = \begin{pmatrix} \tau_{11} & \tau_{12} & \dots & \tau_{1n} \\ \tau_{21} & \tau_{22} & \dots & \tau_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \tau_{n1} & \tau_{n2} & \dots & \tau_{nn} \end{pmatrix}$$

чиито стълбове са съставени от координатите на векторите от втория базис спрямо първия базис, се нарича матрица на прехода от базиса (3) към базиса (4).

Решение.

$$T = T_{e \rightarrow a} = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 \end{pmatrix}, \quad U = U_{a \rightarrow b} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 2 & -1 & 2 \\ -1 & 0 & 2 \end{pmatrix}.$$

В сила е равенството $TU = Q$.

Действително, нека \mathbf{v} е произволен вектор от V . Тогава $\mathbf{v}_e = T_{e \rightarrow a} \mathbf{v}_a = T_{e \rightarrow a} U_{a \rightarrow b} \mathbf{v}_b$ и $\mathbf{v}_e = Q_{e \rightarrow b} \mathbf{v}_b$ и следователно $TU \mathbf{v}_b = Q \mathbf{v}_b$, където \mathbf{v}_b е стълбът от координатите на произволен вектор \mathbf{v} в базиса $\mathbf{b}_1, \mathbf{b}_2, \mathbf{b}_3$. В частност,

при $\mathbf{v} = \mathbf{b}_1$ имаме $\mathbf{v}_b = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$ и от $TU \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} = Q \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$ следва, че първите стълбове на матриците TU и Q са равни.

Аналогично при $\mathbf{v} = \mathbf{b}_2$ и $\mathbf{v} = \mathbf{b}_3$ се установява, че тези матрици имат още равни втори и трети стълб.

$$\text{Следователно } Q = TU = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 2 & -1 & 2 \\ -1 & 0 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -2 & 2 & -1 \\ 3 & 0 & 1 \\ 5 & -3 & 8 \end{pmatrix}.$$

$$\mathbf{v}_e = T_{e \rightarrow a} \mathbf{v}_a$$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 1 & 2 \\ 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 1 & -3 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^{(-1)}} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & 2 & -1 & -2 \\ 0 & 3 & 1 & -3 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_{(-1)}^+} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & -1 & -2 & 1 \\ 0 & 3 & 1 & -3 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^3 | \cdot -1} \sim$$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & 1 & 2 & -1 \\ 0 & 0 & -5 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^+} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^+} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right),$$

т.е. $\mathbf{v} = \mathbf{a}_1 - \mathbf{a}_2$.

$$\mathbf{v}_a = U_{a \rightarrow b} \mathbf{v}_b$$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & 1 \\ 2 & -1 & 2 & -1 \\ -1 & 0 & 2 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^{(-2)}} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & 1 \\ 0 & -3 & 4 & -3 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^+} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 7 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_+^+} \sim$$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{\leftarrow_{(-1)}^+} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right),$$

т.е. $\mathbf{v} = \mathbf{b}_2$.

Задача. Нека $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3$ е базис на линейното пространство \mathbb{V} . Нека

$$\begin{array}{lcl} \mathbf{a}_1 & = & \mathbf{e}_1 - \mathbf{e}_3 \\ \mathbf{a}_2 & = & 2\mathbf{e}_1 + \mathbf{e}_2 + 3\mathbf{e}_3 \\ \mathbf{a}_3 & = & -\mathbf{e}_1 + 2\mathbf{e}_2 \end{array} \quad \text{и} \quad \begin{array}{lcl} \mathbf{b}_1 & = & \mathbf{e}_1 - \mathbf{e}_2 + 5\mathbf{e}_3 \\ \mathbf{b}_2 & = & 4\mathbf{e}_1 + 7\mathbf{e}_2 + 9\mathbf{e}_3 \\ \mathbf{b}_3 & = & 2\mathbf{e}_1 + 3\mathbf{e}_2 + 2\mathbf{e}_3 \end{array}$$

са други два базиса на \mathbb{V} . Намерете матриците на прехода $T = T_{e \rightarrow a}$, $U = U_{a \rightarrow b}$, $Q = Q_{e \rightarrow b}$, както и координатите на вектора $\mathbf{v} = \mathbf{e}_1 + 5\mathbf{e}_2 + 2\mathbf{e}_3$ в базиса $\mathbf{b}_1, \mathbf{b}_2, \mathbf{b}_3$.

Решение.

$$T = T_{e \rightarrow a} = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 1 & 2 \\ -1 & 3 & 0 \end{pmatrix}, \quad Q = Q_{e \rightarrow b} = \begin{pmatrix} 1 & 4 & 2 \\ -1 & 7 & 3 \\ 5 & 9 & 2 \end{pmatrix}.$$

Нека $\mathbf{v} \in V$ и нека $\mathbf{v} = \xi_1 \mathbf{e}_1 + \xi_2 \mathbf{e}_2 + \dots + \xi_n \mathbf{e}_n$, $\mathbf{v} = \eta_1 \mathbf{f}_1 + \eta_2 \mathbf{f}_2 + \dots + \eta_n \mathbf{f}_n$. Да означим с ξ и η следните матрици стълбове

$$\xi = \begin{pmatrix} \xi_1 \\ \xi_2 \\ \vdots \\ \xi_n \end{pmatrix}, \quad \eta = \begin{pmatrix} \eta_1 \\ \eta_2 \\ \vdots \\ \eta_n \end{pmatrix}$$

Твърдение. В сила е матричното равенство

$$\xi = T\eta, \text{ т.е. } \boxed{\mathbf{v}_e = T_{e \rightarrow f} \mathbf{v}_f}.$$

Имаме $TU = Q$.

$$\begin{aligned}
 \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 4 & 2 \\ 0 & 1 & 2 & -1 & 7 & 3 \\ -1 & 3 & 0 & 5 & 9 & 2 \end{array} \right) & \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ + \end{array} \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 4 & 2 \\ 0 & 1 & 2 & -1 & 7 & 3 \\ 0 & 5 & -1 & 6 & 13 & 4 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} (-5) \\ + \\ + \end{array} \\
 & \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 4 & 2 \\ 0 & 1 & 2 & -1 & 7 & 3 \\ 0 & 0 & -11 & 11 & -22 & -11 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ -11 \end{array} \\
 & \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 4 & 2 \\ 0 & 1 & 2 & -1 & 7 & 3 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 2 & 1 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ (-2) \end{array} \\
 & \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & 0 & 0 & 6 & 3 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 3 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 2 & 1 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ (-2) \\ + \end{array} \\
 & \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & -2 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 3 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 2 & 1 \end{array} \right) .
 \end{aligned}$$

Следователно $U = U_{a \rightarrow b} = \begin{pmatrix} -2 & 0 & 1 \\ 1 & 3 & 1 \\ -1 & 2 & 1 \end{pmatrix}$.

$$\begin{aligned}
 v_e &= Q_{e \rightarrow b} v_b. \\
 \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 2 & 1 \\ -1 & 7 & 3 & 5 \\ 5 & 9 & 2 & 2 \end{array} \right) & \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} (-5) \\ + \\ + \end{array} \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 2 & 1 \\ 0 & 11 & 5 & 6 \\ 0 & -11 & -8 & -3 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ + \end{array} \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 2 & 1 \\ 0 & 11 & 5 & 6 \\ 0 & 0 & -3 & 3 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ -3 \end{array} \sim \\
 \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 2 & 1 \\ 0 & 11 & 5 & 6 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \end{array} \right) & \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ (-5) \end{array} \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 0 & 3 \\ 0 & 11 & 0 & 11 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ + \\ 11 \end{array} \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 4 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \end{array} \right) \begin{array}{c} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{c} + \\ (-4) \\ + \end{array} \sim \\
 \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \end{array} \right) .
 \end{aligned}$$

Следователно $v = -b_1 + b_2 - b_3$.

Задача. Нека e_1, e_2, e_3 е базис на V и $\varphi \in \text{Hom} V$ е такъв, че $\varphi(a_i) = b_i$, $i = 1, 2, 3$, където

$$\begin{array}{rclcl}
 a_1 & = & & e_2 & + & e_3 & & b_1 & = & e_1 & + & 3e_2 & - & 2e_3 \\
 a_2 & = & 2e_1 & & & + & e_3 & & b_2 & = & e_1 & & & + & e_3 \\
 a_3 & = & e_1 & + & e_2 & + & e_3 & & b_3 & = & 2e_1 & + & 3e_2 & - & e_3
 \end{array}$$

Намерете

- матрицата на φ в базиса e_1, e_2, e_3 и в базиса a_1, a_2, a_3 . Намерете координатите на $\varphi(v)$ в тези два базиса, ако $v = 7e_1 + 4e_2 + 6e_3$;
- базис на $\text{Ker} \varphi$ и $\text{Im} \varphi$.

Забележка. Да отбележим, че задачата е коректна, т.е. операторът е еднозначно определен чрез образите на три вектора a_1, a_2, a_3 , само ако тези вектори също образуват базис на V . Тогава, ако $v \in V$, $v = \lambda_1 a_1 + \lambda_2 a_2 + \lambda_3 a_3$, то

$$\varphi(v) = \lambda_1 \varphi(a_1) + \lambda_2 \varphi(a_2) + \lambda_3 \varphi(a_3) = \lambda_1 b_1 + \lambda_2 b_2 + \lambda_3 b_3.$$

Решение. а) $\begin{vmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 2 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix} \neq 0$, следователно a_1, a_2, a_3 са линейно независими и значи са базис на V .

$$\begin{array}{rclcl}
 \varphi(a_1) & = & & \varphi(e_2) & + & \varphi(e_3) & = & b_1 & = & (1, & 3, & -2)_e \\
 \varphi(a_2) & = & 2\varphi(e_1) & & & + & \varphi(e_3) & = & b_2 & = & (1, & 0, & 1)_e \\
 \varphi(a_3) & = & \varphi(e_1) & + & \varphi(e_2) & + & \varphi(e_3) & = & b_3 & = & (2, & 3, & -1)_e
 \end{array}$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & | & (2, & 3, & -1) \\ 0 & 1 & 1 & | & (1, & 3, & -2) \\ 2 & 0 & 1 & | & (1, & 0, & 1) \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow -2 \\ \leftarrow + \end{array} \sim \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & | & (2, & 3, & -1) \\ 0 & 1 & 1 & | & (1, & 3, & -2) \\ 0 & -2 & -1 & | & (-3, & -6, & 3) \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow +^2 \\ \leftarrow + \end{array} \sim$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & | & (2, & 3, & -1) \\ 0 & 1 & 1 & | & (1, & 3, & -2) \\ 0 & 0 & 1 & | & (-1, & 0, & -1) \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow + \\ \leftarrow -1 \leftarrow + \\ \leftarrow -1 \end{array} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & (1, & 0, & 1) \\ 0 & 1 & 0 & | & (2, & 3, & -1) \\ 0 & 0 & 1 & | & (-1, & 0, & -1) \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow + \\ \leftarrow -1 \leftarrow + \\ \leftarrow -1 \end{array}$$

Следователно $\varphi(e_1) = (1, 0, 1)_e$, $\varphi(e_2) = (2, 3, -1)_e$, $\varphi(e_3) = (-1, 0, -1)_e$ и φ има матрица

$$A = \begin{pmatrix} \varphi(e_1) & \varphi(e_2) & \varphi(e_3) \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 1 & 2 & -1 \\ 0 & 3 & 0 \\ 1 & -1 & -1 \end{pmatrix}$$

в базиса e_1, e_2, e_3 .

Нека B е матрицата на φ в базиса a_1, a_2, a_3 . Тогава $B = T^{-1}AT$, където $T = T_{e \rightarrow a} = \begin{pmatrix} 0 & 2 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix}$ Произведението $T^{-1}A$ ще намерим като решение на матричното уравнение $TX = A$.

$$\begin{pmatrix} 0 & 2 & 1 & | & 1 & 2 & -1 \\ 1 & 0 & 1 & | & 0 & 3 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & | & 1 & -1 & -1 \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow -1 \\ \leftarrow + \\ \leftarrow + \end{array} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & | & 0 & 3 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & | & 1 & 2 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & | & 1 & -4 & -1 \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow + \\ \leftarrow -2 \\ \leftarrow + \end{array} \sim$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & | & 0 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & 1 & -4 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & | & -1 & 10 & 1 \end{pmatrix} \begin{array}{c} \leftarrow + \\ \leftarrow -1 \end{array} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & -7 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & | & 1 & -4 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & | & -1 & 10 & 1 \end{pmatrix}$$

Следователно

$$B = T^{-1}AT = \begin{pmatrix} 1 & -7 & -1 \\ 1 & -4 & -1 \\ -1 & 10 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 2 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -8 & 1 & -7 \\ -5 & 1 & -4 \\ 11 & -1 & 10 \end{pmatrix}.$$

Имаме

$$\varphi(v)_e = A_e v_e = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 3 & 0 \\ 1 & -1 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 7 \\ 4 \\ 6 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 9 \\ 12 \\ -3 \end{pmatrix},$$

т.е. $\varphi(v) = 9e_1 + 12e_2 - 3e_3$.

Имаме $\varphi(v)_e = T_{e \rightarrow a} \varphi(v)_a$.

$$\begin{pmatrix} 0 & 2 & 1 & | & 9 \\ 1 & 0 & 1 & | & 12 \\ 1 & 1 & 1 & | & -3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & | & -3 \\ 0 & 1 & 0 & | & -15 \\ 0 & 2 & 1 & | & 9 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & | & -3 \\ 0 & 1 & 0 & | & -15 \\ 0 & 0 & 1 & | & 39 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & -27 \\ 0 & 1 & 0 & | & -15 \\ 0 & 0 & 1 & | & 39 \end{pmatrix},$$

т.е. $\varphi(v) = -27a_1 - 15a_2 + 39a_3$.

б)

$$\text{Ker } \varphi : \begin{cases} x_1 + 2x_2 - x_3 = 0 \\ 3x_2 = 0 \\ x_1 - x_2 - x_3 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 3 & 0 \\ 1 & -1 & -1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & -3 & 0 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}.$$

Следователно $\text{Ker } \varphi = \{(p, 0, p) \mid p \in F\}$. При $p = 1$ получаваме $v = (1, 0, 1)$ — ФСР, т.е. базис на $\text{Ker } \varphi$. Имаме $\text{Im } \varphi = l(\varphi(e_1), \varphi(e_2), \varphi(e_3))$.

$$\begin{pmatrix} \varphi(e_1) \\ \varphi(e_2) \\ \varphi(e_3) \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 2 & 3 & -1 \\ -1 & 0 & -1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 3 & -3 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Следователно $\varphi(e_1), \varphi(e_2)$ е базис на $\text{Im } \varphi$.

Забележка. Нека

$$A = \begin{array}{ccc} \mathbf{a}_1 & \mathbf{a}_2 & \mathbf{a}_3 \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ \begin{pmatrix} 0 & 2 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \end{array} \quad B = \begin{array}{ccc} \mathbf{b}_1 & \mathbf{b}_2 & \mathbf{b}_3 \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ \begin{pmatrix} 1 & 1 & 2 \\ 3 & 0 & 3 \\ -2 & 1 & -1 \end{pmatrix} \end{array}$$

Нека $\psi_1, \psi_2 \in \text{Hom}V$ и нека на ψ_1 съответства матрица A , а на ψ_2 — матрица B в базиса $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3$ (т.е. $\psi_1(\mathbf{e}_i) = \mathbf{a}_i$, $\psi_2(\mathbf{e}_i) = \mathbf{b}_i$, $1 \leq i \leq 3$). Нека $\varphi \in \text{Hom}V$ е такъв, че $\varphi(\mathbf{a}_i) = \mathbf{b}_i$, $1 \leq i \leq 3$, и нека на φ съответства матрица X в базиса $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3$. Тогава $\varphi\psi_1 = \psi_2$ (тъй като $\varphi(\psi_1(\mathbf{e}_i)) = \varphi(\mathbf{a}_i) = \mathbf{b}_i = \psi_2(\mathbf{e}_i)$, $1 \leq i \leq 3$) и значи $XA = B$.